

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ – ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΣΑΒΒΑΤΟ 30 ΜΑΪΟΥ 2026
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ**

ΓΕΝΙΚΟ ΣΧΟΛΙΟ

Τα θέματα απευθύνονταν σε καλά προετοιμασμένους υποψηφίους, καθώς κάλυπταν ένα ευρύ φάσμα της ύλης. Το μη λογοτεχνικό κείμενο ήταν κατανοητό κι εκτενές με ασκήσεις με σαφείς εκφωνήσεις, που, όμως, περιελάμβαναν αρκετά σημεία της θεωρίας. Το ποίημα της Μαρίας Σκουρολιάκου ήταν κατανοητό με κάποια δυσκολία στις ασκήσεις, που αφορούσαν την ερμηνεία κάποιων σημείων του ποιήματος.

ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1^η Δραστηριότητα

A1.α. Ο Ντέιβιντ Χολάντερ διατυπώνει, μεταξύ άλλων, στη συνέντευξή του δύο αρχές, τις οποίες θεωρεί ως πιο επίκαιρες σε έναν κόσμο συνεχώς μεταβαλλόμενο. Η πρώτη αρχή είναι η προσαρμοστικότητα και η ευελιξία, προκειμένου να μπορεί ο σύγχρονος άνθρωπος να ανταποκριθεί στις νέες ανάγκες και απαιτήσεις του κόσμου σε συνεργασία με τους άλλους. Η δεύτερη αρχή είναι η υψηλή στοχοθεσία, να επιδιώκει ο άνθρωπος το φαινομενικά ακατόρθωτο με επιμονή και φιλοδοξία.

β. Ο Χολάντερ κάνει επίκληση στο συναίσθημα στη συγκεκριμένη παράγραφο, προκειμένου να πείσει για την άποψή του, κατά την οποία το μπάσκετ είναι ένας τρόπος κατανόησης της κοινωνίας κι όχι απλά ένα άθλημα. Χρησιμοποιεί ως μέσα πειθούς τα εξής: την **αφήγηση** («όταν ήμουν έξι ετών, ο πατέρας μου ασφαλόστρωσε την αυλή μας και έστησε μία κανονική μπασκέτα. Τότε, έμαθα το πρώτο πράγμα που μαθαίνει κανείς, όταν ξεκινά μπάσκετ: «Κοίτα ψηλά»), την **μεταφορά** («να πορεύεσαι μέσα στον κόσμο»), το **ασύνδετο σχήμα** («ένας ισχυρός, βασικός, βιώσιμος προσανατολισμός, ένας βαθιά ανθρώπινος»), τον **ευθύ λόγο** («Κοίτα ψηλά») και το **α' ενικό** («ήμουν»).

2^η δραστηριότητα

A2.α.

Ο τίτλος του κειμένου **«Θα μπορούσε το μπάσκετ να σώσει τον κόσμο;»** είναι επικοινωνιακά αποτελεσματικός. Είναι διατυπωμένος ως **ρητορικό ερώτημα** επιδιώκοντας να προσελκύσει το ενδιαφέρον, να προβληματίσει αλλά και να ενεργοποιήσει τους αναγνώστες ώστε να αναρωτηθούν τον τρόπο με τον οποίο ένα άθλημα όπως το μπάσκετ μπορεί να συντελέσει στην κοινωνική πρόοδο, προιδεάζοντάς τους παράλληλα για το θέμα της συνέντευξης. Επίσης, η **προσωποποίηση «το μπάσκετ να σώσει τον κόσμο;»** ευαισθητοποιεί το κοινό καθώς αποδίδει με παραστατικότητα και ζωντάνια την ιδιότητα του αθλήματος. Τέλος, η χρήση του **ρήματος** με την **δυνητική Οριστική «Θα μπορούσε»** δηλώνει τη δυνατότητα του μπάσκετ να συμβάλει στη βελτίωση του κόσμου.

A2.β.

Η παράγραφος «Ωστόσο, σημαντική θεωρώ...ξεπερνούν τα όριά μας» αναπτύσσεται με αναλογία. Συγκεκριμένα, παραλληλίζεται το μπάσκετ με τη ζωή (**«Το μπάσκετ είναι...ξεπερνούν τα όριά μας.»**). Όπως στο μπάσκετ οι παίκτες καλούνται να αφηγήσουν τη βαρύτητα και προσπαθούν να πετάξουν τη μπάλα όσο πιο ψηλά γίνεται ώστε να πετύχουν το καλάθι, έτσι και οι άνθρωποι χρειάζεται να θέτουν υψηλούς στόχους προσπαθώντας να τους πετύχουν με επιμονή. Ο Χολάντερ με τη χρήση της αναλογίας **πετυχαίνει να φωτίσει** τη σημασία των υψηλών στόχων μέσα από τον παραλληλισμό με κάτι πιο συγκεκριμένο και οικείο, όπως είναι το μπάσκετ και ο τρόπος που παίζεται. Με τον τρόπο αυτό, γίνεται κατανοητή η σημασία αυτή, καθώς προκαλούνται οικείες εικόνες και συνειρμοί στο κοινό.

A2.γ

«...δυσπιστία απέναντι στους θεσμούς...»: « ...**εμπιστοσύνη/πίστη** απέναντι στους θεσμούς...»
«...αίσθηση συλλογικής αποσύνθεσης...»: «...αίσθηση συλλογικής **συγκρότησης/συνοχής...**»
«...συνεχώς μεταβαλλόμενο κόσμο...»: «...συνεχώς **σταθερό/αμετάβλητο** κόσμο...»

3^η Δραστηριότητα

Επικοινωνιακό πλαίσιο: άρθρο σε σχολική εφημερίδα.

Τίτλος: σύντομος, ελκυστικός.

Ενδεικτικός τίτλος: Κυνηγώντας την εκπλήρωση των ονείρων

Ή Βαδίζοντας με σιγουριά προς ένα μεταβαλλόμενο μέλλον

Πρόλογος: Αφόρμηση από την επικαιρότητα.

Επίλογος: Συμπεράσματα απ' όσα έχουμε αναφέρει και όχι ανακεφαλαίωση ή συνόψιση με ανούσιες επαναλήψεις των θέσεων μας.

Ρηματικά πρόσωπα: χρήση όλων των προσώπων εκτός από β' ενικό.

Γλώσσα: απλή, καθημερινή που ταιριάζει σε ανθρώπους της εφηβικής ηλικίας με ορθή, όμως, έκφραση και σύνταξη.

Ύφος: σοβαρό, επίσημο.

Σκοπός: η διαμόρφωση άποψης, η ευαισθητοποίηση και ο προβληματισμός των αναγνωστών.

Εξηγούμε με: τι, πώς, γιατί.

Επιχειρηματολογούμε με: αίτιο-αποτέλεσμα+ αιτιολόγηση

Ζητούμενο: Εφόδια που χρειάζεται ένας νέος για την εκπλήρωση των ονείρων του σ' έναν διαρκώς μεταβαλλόμενο κόσμο

- Ένα από τα εφόδια που πρέπει να διαθέτει ο νέος είναι η συνεργασία και το ομαδικό πνεύμα. Αυτό θα του δώσει τη δυνατότητα να συνυπάρχει δημιουργικά μαζί με άλλους ανθρώπους και να βελτιώνεται μέσα από την συλλογική προσπάθεια, βάζοντας στην άκρη τον εγωκεντρισμό του, διαμορφώνοντας παράλληλα ένα δημοκρατικό ήθος (**«καθώς συνεργάζονται μαζί με άλλους ανθρώπους»**).
- Στη διαχείριση των συνεχόμενων μεταβολών απαιτείται η όξυνση της κριτικής σκέψης, καθώς και η διορατικότητα. Ο νέος στα σημερινά δεδομένα που διαρκώς μεταβάλλονται χρειάζεται να έχει την ικανότητα να προσαρμόζεται σε έναν κόσμο που δεν έχει σταθερές βάσεις και να παίρνει τις κατάλληλες αποφάσεις (**«πώς να αντιλαμβανόμαστε τον κόσμο»**).
- Να έχει την ευελιξία και την προσαρμοστικότητα να αντιμετωπίζει τις προκλήσεις που εμφανίζονται συνεχώς στην κοινωνία. Να είναι δεκτικός σε νέες ιδέες και να αναπροσαρμόζει τη δράση του, καθώς η τεχνολογία αλλάζει συνεχώς και αναμορφώνει τον κόσμο (**«πρέπει να προσαρμοζόμαστε...άλλους ανθρώπους»**).
- Να έχει το θάρρος και την υπομονή να ξεπερνά τον εαυτό του, θέτοντας νέους στόχους που θα τον οδηγήσουν να καταφέρει το αδιάνοητο. Τα όνειρα και οι φιλοδοξίες αποτελούν το κίνητρο για δημιουργία (**«Το νόημα,...ξεπερνούν τα όρια τους»**).

Επιπρόσθετες ιδέες:

- Αγωνιστική διάθεση που θα στοχεύει στην πρόοδο της κοινωνίας, σ' έναν καλύτερο κόσμο για όλους μέσα από την ηθική βελτίωση των νέων.
- Απαραίτητο εφόδιο αποτελεί η ψυχική και πνευματική καλλιέργεια του νέου που θα αναπτύξει την αντίληψη και τη φαντασία. Η γενική καλλιέργεια θα βοηθήσει να δημιουργηθούν οι κατάλληλες προϋποθέσεις, για να διαμορφώσει ο νέος τη δική του ολοκληρωμένη προσωπικότητα με επιμονή και πίστη σε αξίες και ιδανικά.

- Πίστη των νέων σε ανθρωπιστικές αξίες, όπως σεβασμός και αλληλεγγύη σε μία εποχή που συχνά χαρακτηρίζεται από ατομικισμό θα συμβάλλει, ώστε οι νέοι να τις μετατρέψουν σε πράξη, κάνοντας τον κόσμο καλύτερο και δικαιοότερο για όλους.

Επίλογος: Σύντομη ανακεφαλαίωση χωρίς επαναλήψεις και κλείσιμο με αισιόδοξο τόνο.

Το μέλλον προδιαγράφεται απρόβλεπτο σε μία εποχή που χαρακτηρίζεται από αστάθεια και ραγδαίες αλλαγές. Ωστόσο, αποτελεί για εμάς τους νέους μία πρόκληση που με τα κατάλληλα εφόδια και όνειρα θα μπορέσουμε να αλλάξουμε τη ρευστότητα σε δημιουργική δράση, διαμορφώνοντας έναν καλύτερο κόσμο για όλους μας.

Β.ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1^η Δραστηριότητα

B1. Το ποιητικό υποκείμενο «ζωγραφίζει» τις μέρες του με τη δύναμη της ποίησης και της δημιουργικής έκφρασης. Η καθημερινότητά του διαμορφώνεται από τον ίδιο, ενώ τα στοιχεία που την συναποτελούν συνιστούν δική του αποκλειστικά επιλογή και περιλαμβάνουν «χρώματα» από τα συναισθήματά του, δηλαδή από την καρδιά του, και «υλικά» από τις σκέψεις και τις ιδέες του. Έτσι, τόσο το συναίσθημα, όσο και η λογική συνυπάρχουν αρμονικά και αξεδιάλυτα στη ζωή του σε ένα σύνολο που αποτυπώνει την ολοκληρωμένη ανθρώπινη προσωπικότητα, προσδίδοντας ένα πραγματικά ανθρώπινο νόημα σε όλες τις εκφάνσεις της καθημερινότητάς του.

B2.

α) Παραδείγματα εγκλίσεων και λειτουργία

Οριστική έγκλιση: «Ζωγραφίζω τις μέρες μου με ποιήματα.»: Η οριστική εκφράζει μια **πραγματική και βέβαιη ενέργεια**. Το ποιητικό υποκείμενο παρουσιάζει ως γεγονός τη δημιουργική του ενασχόληση με την ποίηση.

Υποτακτική έγκλιση: «Να ζωγραφίσω τις μέρες όλου του κόσμου με ποιήματα.»:

Η υποτακτική εκφράζει την **προσδοκία** αλλά και την **επιθυμία** («όνειρο») του ποιητικού υποκειμένου μέσα από τη δημιουργική του δύναμη να κάνει τον κόσμο καλύτερο.

β) Σχήματα λόγου

Μεταφορά: «της καρδιάς τ' αλφαβητάρι» /«πινακοθήκη της καρδιάς μου» /«στη γη των εννοιών».

Επανάληψη: «Ζωγραφίζω» (στ. 1) – «Να ζωγραφίσω» (στ. 11).

Προσωποποίηση: «το όνειρο που με παιδεύει»

B3. Στους τελευταίους στίχους το ποιητικό υποκείμενο εκφράζει το όνειρό του να «ζωγραφίσει τις μέρες όλου του κόσμου με ποιήματα». Επιθυμεί έναν κόσμο γεμάτο φως, αισιοδοξία, χαρά και ευτυχισμένα παιδιά, όπως φαίνεται στον στίχο «Γεμάτες ήλιο και γελαστά παιδιά». Το ποίημα αναδεικνύει τη δύναμη της τέχνης και του λόγου να βελτιώνουν τη ζωή των ανθρώπων και να καλλιεργούν θετικά συναισθήματα θέτοντας ως βασικές αξίες της ζωής την αισιοδοξία και την παιδικότητα που συμβολίζει την ανεμελιά, την αθωότητα, τη δημιουργική φαντασία και την ελπίδα για το μέλλον. Μέσα από τον δημιουργικό οίστρο του ποιητικού υποκειμένου η ανθρωπότητα πλέον θα ορίζεται «απ' της καρδιάς το αλφαβητάρι» και «απ' της σκέψης το εργαστήριο» σε ένα πλαίσιο τόσο συναισθηματικής, όσο και έλλογης καθημερινότητας, όπου το ανθρώπινο στοιχείο θα είναι η ζωογόνος δύναμη της. Το όνειρο του ποιητικού υποκειμένου, κατά τη γνώμη μου, μπορεί να εμπνεύσει τους σημερινούς νέους, καθώς τους προτρέπει να διατηρούν την πίστη τους σε έναν καλύτερο κόσμο και να συμβάλλουν ενεργά στη δημιουργία του. Παράλληλα, αναδεικνύει την αξία της τέχνης και ιδιαίτερα της ποίησης, η οποία καλλιεργεί την ευαισθησία, τη φαντασία και την ανθρωπιά. Μέσα από την τέχνη, οι άνθρωποι εκφράζουν τα συναισθήματά τους, επικοινωνούν ουσιαστικά και αντιμετωπίζουν τις δυσκολίες της ζωής με περισσότερη αισιοδοξία. Σε μια εποχή που χαρακτηρίζεται από πολέμους, κοινωνικές ανισότητες και αποξένωση, η τέχνη μπορεί να λειτουργήσει ως δύναμη που ενώνει τους ανθρώπους και βελτιώνει την ποιότητα της ζωής τους. Έτσι, το όραμα του ποιητικού υποκειμένου παραμένει επίκαιρο και διαχρονικό.